

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

• GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

- Autor: Mgr. Miroslav Jaroš
- Datum: 23.10.2013
- Ročník: prima
- Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
- Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura
- Tematický okruh: Jazyková výchova

- Téma: Stavba slova
- Klíčová slova: Předpony s-, se-, z-, ze-, a předložky s, se, z, ze
- Anotace: Prezentace seznamuje žáky se správným používáním předpon s-, se-, z-, ze- a jak mění význam slova. U předložek s, se, z, ze se žáci seznámí, v jakých pádech je musí použít.
- Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

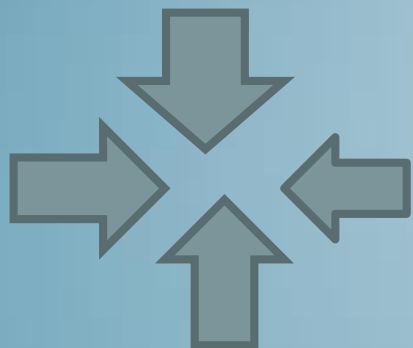
1) PŘEDPONY:

S- / SE-, Z- / ZE, VZ- / VZE-

2) PŘEDLOŽKY:

S / SE, Z / ZE

1/ PŘEDPONA S-, SE-

- *dohromady*: **s-** (svážit, sbor, shromáždění)

- *pryč*: **s-** (smýt, stékat, seškrábat)

- *dolů*: **s-** (spadnout, seskočit, slézt)

1) PŘEDPONA VZ-

- *vzhůru*: (vzpažit, vzlétnout, vzklíčit)

1) PŘEDPONA Z-, ZE-

- - dokončení děje:
  - ztichnout,
zkrátit,
zkřivit
- stát se nějakým:
  - zesílit,
zpevnit

SHRNUTÍ : PŘEDPONY

S-, Z-, VZ-

S- směr dohromady
dolů
 pryč

*sbírat, svážet
slézt, spadnout
smazat, seškrábat*

Z- dokončení děje
stát se nějakým

*zklamat, zlomit
zhnědnout,
zpevnit*

VZ- vzhůru

vztyčit, vzlétnout

PAMATUJ:

S-

- **S**TRÁVIT, STRAVA
- S**POTŘEBOVAT
- S**KONČIT
- S**TMÍVAT SE
- S**TRHNOUT

Z-

- **Z**PŮSOBIT
- Z**PÍVAT
- Z**PĚV
- Z**KOUŠET

**SLOVA POUŽIJ VE VĚTÁCH TAK, ABY
BYL JASNÝ VÝZNAMOVÝ ROZDÍL MEZI
NIMI:**

- 1) směnit - změnit
- 2) správa - zpráva
- 3) sběh - zběh
- 4) shlédnout - zhlédnout - vzhlednout
- 5) stěžovat si - ztěžovat
- 6) svrhnout - zvrhnout

PŘEDLOŽKY

S

Z

7. pád: s/se:

2. pád: z/ze:

hra **se** spolužáky

dívka **s** květinou

vysvědčení **s** vyznamenáním

příchod **z** hřiště

nahrávka **z** divadla

vstaň **z** postele

CO VÍM O PSANÍ PŘEDPON: S-, Z-, VZ- A PŘEDLOŽEK: S, Z:

- Podle čeho se řídí psaní předpon s-, z-, vz- ?
Řídí se významem (**s-**: směr dohromady, dolů, pryč
z-: dokončení děje, stát se
nějakým
vz-: směr vzhůru
- Podle čeho se řídí psaní předložek s, z ?
Řídí se podle pádu: **s**: 7. pád
z: 2. pád

Zdroje

- Průvodce českým jazykem aneb co byste měli znát ze základní školy. Mgr. Věra Dobešová, Mgr. Vladimíra Fialová. Didaktis 2005, vydání první
- Český jazyk v kostce pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií. Jana Eislerová. Fragment 2006, první vydání
- Český jazyk pro 6. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií. V. Styblík, M. Čechová, P. Hauser, E. Hošnová. SPN – pedagogické nakladatelství, a.s., Praha 2004
- Český jazyk. Jiří Melichar a Vlastimil Styblík. SPN, n.p., 1967
- Český jazyk pro základní školy. E. Hošnová, I. Bozděchová, P. Mareš, V. Styblík, I. Svobodová. SPN, as, Praha 2006